

Fulladásgátlás

Láttuk a tömeget a Tiszánál. Az alsó rakparton voltak vagy harmincan, a fekete vizet nézték. Elemlámpákat vettek elő, azokkal világítottak, de hiába, a fény nem tudott áttörni a ködön, úgy lebegett a lilaság a folyó fölött, mint valami hatalmas, tejes felleg. Vardát bökdöstem, hogy mit szól ehhez a nagy felbolyduláshoz a falujában, mert mi mindig ezzel piszkálódunk, egymás szülőfalujával, de csak a vállát vonogatta. Nagyon érdekli őt.

Engem érdekelt. Ha másért nem, hát akkor azért, mert a sötétben nem láthattam, mi van az arcokon, miért tolonganak annyian a rakpartot nyaldosó Tisza mellett, aggódnak-e, félnek-e valami miatt, vagy egyszerűen csak kíváncsiak. Lassítottam a lépteimen, úgy próbáltam elcsípni egy arckifejezést, csak egyet legalább, de akkor Varda megállt, ugye, nem kell odamenni, ezt a kérdést olvastam ki a grimaszából. Csak a szája húzódott egy kicsit el, csak a szeme nézett hitetlenkedve, csalódottan, hogy ugye, nem kell? Elszégyelltem magam, hogy engem ez érdekel, ez a butaság, és nem néztem többet a tömegre, bármennyire vonzotta a tekintetemet.

Egy olyan házba mentünk, amiben már nem él senki, csak Tücsi, ritkán, mikor hazajön. Bementünk, a szobában szürkesség volt, mert nagyon füstöltek, Tücsi is egy füstfelleg mögül emelkedett föl, amit ő fújt ki pont az előbb, de amikor meglátta Vardát, félrerakta, félrerakott mindent, a cigarettát is meg az éppen folyó beszélgetést is, mert Vardával ők mostanában már nagyon ritkán találkoznak. Rögtön az asztalhoz vezette, és leültette, láttam, hogy sok, nagyon sok megbeszélőnivalójuk lesz.

Egyik kérdés a másikat követte, de azért látszott, hogy most inkább Tücsi beszél, főleg az egyetemről, bánja a jogot nagyon, nincs neki ehhez segge, meg az élete se elég szar hozzá, hogy reggeltől estig csak tanuljon, rögtön ott kellett volna hagynia, de most már hogy hagyja abba? Közben egyre jobban kicsúszik az időből, ebben a szemeszterben az előző előtti pótolja, a következőben meg majd az előzőt, nem fog a végére érni soha.

Éreztem, hogy a téma lassan kifulladás, mindjárt Vardára kerül a sor. Ha most rögtön itthagynom őket, még megúszhatom azt a részt, amikor

elkezd a munkáról beszélni. A fejemet forgattam, menjek-e, ne menjek, mindig ilyen nyámnyila vagyok, egyszer azt mondta valaki, „megalkuvó”, akkor nem is tudtam, mit jelent.

– Két év, mondjuk, és akkor itthon majd kezdek vele valamit, azzal már könnyű lesz – mondta. Elnevettem magam, nem lehet ezt megúszni, ha felpattantam volna, akkor is hallottam volna elmenőben.

Tücsinek nagyon tetszett az ötlet, nem is lepődött meg, csomóan csinálják, jó dolog, világot látsz, pénzt keresel. Varda ettől most még izgatottabb lett, hogy végre-valahára talált valakit, aki megérti, kapott is az alkalmon, és tovább fejtegette, hogy miért lesz jó neki.

Volt már ebből vita, vagyis lehetett volna, ha akarom, de így csak passzívan vitatkoztunk, ő a lelkesedésével, én a hallgatásommal. Csak félve, óvatosan provokált, saját magát is átverve, nehogy végül tényleg kimondjam, amit gondolok, mert akkor azt már nem lehet visszaszívni, nem lehet nem figyelembe venni, és neki ki kellene mondania, amit dönt.

Gúnyosan mosolyogtam, mert észrevettem, hogy én is félre akarom vezetni magamat. Varda furcsán nézett rám, nem értette, mi ez az arcomon, ez a csúnyaság, a gúnyt nem szereti, az rosszul esik neki nagyon, most biztosan azt hitte, amiatt vagyok ilyen csúnya, amit mondott, de mindegy, ezt most nem lehetett jóvá tenni. A következő pillanatban már Tücsivel volt elfoglalva, ez jó, most ne nézzen rám, most befelé akarok figyelni. Becsapom magamat, mert én igazából nem szeretném, hogy bármilyen döntést miattam hozzon meg, valamiről az én akaratom miatt mondjon le, akkor már nem is esne jól, ha itt maradna, csak gyűlölném magamat érte.

És folyt tovább a beszélgetés, próbáltak engem is bevonni a társalgásba, a sajátunkba, mert látták, hogy inkább Varda felé figyelek, pedig akkor már nem, mert akkor már elengedtem azt a fonalat is, és az emberekre gondoltam megint, ahogy állnak a rakparton és a nehéz ködben valamit nagyon meg akarnak látni. Talán csak egy horgász volt, akit néztek, vagy egy úszó, igen, egy úszó – ebbe a gondolatba kapaszkodtam, mert ismerős volt, mintha gyerekkoromban is lett volna valaki, aki télen átúszta a Tiszát.

Semmi másra nem tudtam gondolni most, csak rá. Egy férfi volt – ha volt –, már nem fiatal, de izmos és erős, és a folyó nem elég széles, hogy kifogjon rajta. Akkor még hidegek voltak a telek, igazi fagy sűrűsödött a Tisza felszínén, és a férfi alámerült, méterekkel arrább dugta csak ki a fejét, és csak páran lesték a partról, mert senki sem tudta, mi történik,

történik-e valami egyáltalán. Később készítettek vele interjút, az újságban is megjelent. Igen, erre tisztán emlékszem, erre az újságcikkre, meg a fényképre, ami mellette volt. Ez lehet most is.

– Egy csomó embert láttunk a Tiszánál, most, amikor jöttünk – mondtam hirtelen, mert megerősítés kellett. Varda elfordította a fejét, az ölébe bámult. A többiek csak néztek rám várakozva, és nem szóltak semmit, folytatnom kellett, pedig bántott Varda lehajtott feje. – Ott álltak az alsó rakparton, és világítottak a vízre, de nem lehetett látni semmit.

– Ki van a Tiszában? – ezt kérdezte valaki, és vártam, hogy majd röhögnek, hogy ez egy vicc lesz, de nem röhögtek, attól persze még lehetett vicc, Varda szeméért folyamodtam segítségért, és a szempár meg is lett, csak az útmutatást vártam hiába. A fejét nem mozdította, de rám pillantott, és csendes mosolyra húzta a száját, de úgy, hogy azzal ne segítsen, hogy ne tudjam az arcából kiolvasni a megfajtást. Egyedül hagyott ebben. Mindig tesztelget, azt akarja, hogy ügyesebben meg tudjak állni a saját lábamon, és ezzel a mosollyal azt üzenve, hogy ő sincs most hozzám közelebb, mint itt bárki más, hiába is keresem a választ a szemében. Pedig ő tudta, hogy nem értem, hogy fogalmam sincs, ezen nevetni kell-e, vagy komolyan beszélnek.

– A Dávid már nem jelentkezett egy ideje – mondta valaki más, és aztán folytatták, többen, hogy ja, a Dávid az nagyon hallgat, látjátok, most se jött el, csak ki ne szedjék egyszer a Tiszából, mert akkor rábaszik, egyszer már belement, akkor is megverték, mert nem százasa a gyerek, megérdemli, komolyan.

Csak mondták és mondták, és nem akarták abbahagyni. Éreztem, hogy Varda engem néz, de már nem akartam odafordulni. Azt tudtam, hogy én őt jobban, mint ő engem, tudtam onnan, hogy én ezt nem lennék képes megtenni vele, nem hagynám ott soha, semmi pénzért, de mindegy, ez mindig így van, ez az a dolog, amit nem lehet két egyenlő részre elosztani, csak ne dörgölné mindig az orrom alá.

Hazaindultunk. Kellemetlen érzés tolult föl a torkomba, mert arra gondoltam, hogy most mindjárt, bármelyik pillanatban elküld. Átöleltem a karját, és féltem, mert egyedül éreztem magam még az ölelésében is, tudtam, hogy most is az jár a fejében, az a dolog, az egyetlen, amit megvetek benne, aminek fölötte érzem magam. Igen, el fog küldeni, tudom, rossz voltam, a gúnyos mosoly miatt, mert azt hiszi, neki szólt, mindjárt megáll, lehámoz a karjáról, és megkér, hogy menjek haza.

Pedig ő a gonosz kettőnk közül. Ezt nem érti meg, hogy mikor közel engedsz magadhoz valakit, felelősséggel tartozol, és ki vagyok

én, hogy megmagyarázzam neki, magától kellene tudnia, az ilyesmit az embernek nem rágják a szájába, hanem ráérez, megtanulja, önállóan, ahogy gondolkodni is egyedül tanult meg.

Az alsó rakparton akart menni. Eszembe jutott a tömeg, ami néhány órával ezelőtt itt volt, a ködbe ütköző fények, a folyó. Nem akarok erre menni, annyi másik út van, miért pont erre kell, de ezt nem mondtam ki, csak egy helyben állva, a kezemet tördelve beszéltem hozzá, mint aki tudja, hogy az a sok minden, amit ki sem mond, semmit sem ér, de a remény, a remény már megint nevetségessé teszi, megalázza. Mert akkor is erre kell menni.

Most senki sem volt itt rajtunk kívül. A vizet néztem, látni akartam, amit az a sok ember nézett nemrég, de hiába, nem lehetett kivenni semmit. Sétáltunk a folyó mellett, a susogásából úgy éreztem, nagyon közel lehetünk hozzá. A cipőm orrával valami nehézbe ütköztem, megbotlottam, ijedten néztem a földre, aztán Vardára, „világíts!”, mondtam neki, és hátrább léptem, mert az a fiú jutott eszembe, az a Dávid, akiről beszéltek. Varda nem csinált semmit, csak állt, nem is tudtam, hogy ott van-e még egyáltalán, ijesztő volt, mintha kifordult volna magából. Elővettem én a telefonom, bekapcsoltam a vakut. Két ruhacsomó hevert előttünk, két lila ajkú test. Varda kabátját rángattam, hogy nézzen már ide, létezik, hogy ennyire hülye, hát nem látja, hogy itt van két ember, de ő még most is alig akarta őket észrevenni. Mintha nem értette volna a lényegét, hogy itt mi is történt.

Hátralépett, a fejét vakargatta, „el kéne menni”, mondta. A testeket néztem, a hajukat, mert arra volt a legkönnyebb nézni, aztán a ruhájukat, a kezüket, végül az arcukat, dobogó szívvel, olyan csúnya, hogy nem lehet nem oda nézni, ezek mi vagyunk, most már látom.

– Ezek mi vagyunk – mondom, hogy ő is hallja, és ránézek. Varda elhúzza a száját, szomorúan néz, de tudom, hogy fejben máshol jár, egyszer bevallotta nekem, hogy őt az ilyesmi nem zaklatja fel.

El kéne menni, mondja, ő nem akar ezzel foglalkozni, semmi közünk hozzá, csak pont mi találtuk meg őket.

De azért csak álltunk ott, és nem néztünk a halottakra. Sokáig csendben voltunk, aztán Varda szól, hogy kapcsoljam ki a vakut. Utána vártunk tovább, de már nem karoltam belé. Tudtam, hogy ő nemsokára megunja, és tovább fog menni, de én nem fogom otthagyni őket, azt a kettőt, amíg valaki rám nem talál. Talán észre se veszem majd, hogy elment, akkora itt a sötétség.